

Viastr, Leston

RICK McCALLUM
MIROSLAV HUPTYCH
ROMAN HOLÝ
DAWSON CITY

2*25

Životní pojištění umí dát klid na duši, vyplatí se sjednat ho co nejdříve

Všichni doufáme, že ho nebudeme potřebovat, ale jsme rádi, že ho máme. Životní pojištění funguje jako finanční pomoc ve chvíli, kdy se nám nebo našim blízkým stane něco nepříjemného a ztratíme kvůli tomu část příjmů.

I když může být nepříjemné si scénáře úrazu, nemoci či smrti připouštět, je rozhodně dobré takové situace nepodceňovat a životní pojištění mít. S vědomím toho, že kdyby došlo na nejhorší, nebudete vy ani vaši nejbližší muset řešit (alespoň) finanční starosti, se zkrátka lépe spí.

Věděli jste, že čím dříve si životní pojištění sjednáte, tím méně vás bude měsíčně stát?

Člověk v mladém věku může uzavřít pojistku, která ho bude za nízkou cenu chránit po zbytek života. A třeba investiční životní pojištění tak může být skvělým dárkem pro vaše děti či vnoučata, aby měly potřebné finanční zdroje při prvních krocích v dospělosti.

Přemýšlíte, jak určit částku, na kterou je vhodné pojištění sjednat?

Allianz pojišťovna doporučuje spočítat veškeré měsíční výdaje, které musíte pravidelně hradit a vynásobit je tak, aby částka pokryla období alespoň dvou let. Dva roky totiž obvykle rodina potřebuje na to, aby se s novou situací vyrovnala. Životní pojištění tak může například pomoci s tím, aby se rodina nedostala do dluhových pastí, které by v případě nemoci, úrazu nebo smrti, mohly hrozit.

Pojištění Allianz ŽIVOT je zkrátka férové. Klientům se zdravým životním stylem navíc nabízí pojištění ještě levněji.

→ Více na Allianz.cz

Stanislav Bernard
spolumajitel Rodinného pivovaru Bernard

Mít hospodu není žádný med. Jednu vlastníme sami, takže moc dobře víme, jak těžké to je. Není to jen o čepování piva nebo smažení řízků: hospoda je místem, kde se potkávají lidé, kde se probírají každodenní starosti i velké životní otázky. Jenže udržet takový podnik při životě je čím dál obtížnější. Hostinští se musí vypořádávat s řadou překážek. Před lety přišel zákaz kouření, který spoustě podniků ubral hosty. Pak udeřil covid a hospody se z minuty na minutu zavřely. Když už se začaly zvedat, dorazila obrovská inflace, rostoucí náklady, drahé energie a k tomu až neuvěřitelná byrokratická zátěž, která i přes trvalé sliby politiků dál bobtná. A jako by to nestačilo: velmi těžko seženete spolehlivý personál. Přesto existují podniky, kde sotva chytne volné místo. Kde vládne skvělá atmosféra, kde vás obsluha přivítá s úsměvem a na stole vám přistane jídlo, které voní poctivou kuchyní, a kde si můžete dát skvěle načeňované pivo. Protože dostat před zákazníka pivo stejně dobré, jako když odchází z pivovaru, není samozřejmost. Chce to zkušenost, péči a lásku. A tam, kde to skutečně umí, to rádi oceníme.

Certifikáty kvality nepředáváme jen tak – jsou výsledkem společného letitého úsilí mezi naším týmem a každým poctivým hospodským, který do svého podniku vložil kus života. Je to ocenění pro lidi, kteří dokáží vytvořit místo, kam se hosté rádi vracejí. S mnohými spolupracujeme desítky let a naše vztahy nejsou „jen“ o dodávce piva, ale o vzájemné podpoře, sdílení zkušeností a hledání cesty, jak to dělat ještě lépe. Něco tak skutečně poctivého zkrátka nepadne jen tak z nebe, je to tvrdá práce a kupa úsilí, které za to, abychom se vydali společnou cestou ke společnému úspěchu, stojí. Samotné udílení certifikátů v našem návštěvnickém centru je symbolickou třešničkou na dortu. Je to okamžik, kdy si z očí do očí můžeme říct, že naše práce nám dává smysl. A zároveň cítíme motivaci pokračovat dál, a to i díky tomu, že vidíme, kolik skvělých, poctivých podniků přibývá. Všem oceněným patří naše poděkování a přání jen toho nejlepšího. A nezapomeňme, že hospoda není jen o pivu: je to kus kultury, místo setkávání a srdce každé obce.

Držme se!

vlastní cestou 2²⁵

obsah

duben — květen — červen

redakce
Stanislav Bernard, Boris Dočekal,
Zdeněk Mikulášek, Markéta Navrátilová,
Aneta Slavíková
design
Štěpán Malovec
tisk
Indigoprint, s. r. o.
vydavatel
Rodinný pivovar Bernard, a. s.

Vaše připomínky a náměty můžete zasílat na zdenek.mikulasek@bernard.cz
Magazín Vlastní cestou je zaregistrován na Ministerstvu kultury ČR
pod evidenčním číslem MK ČR E 14164.

04 — Rick McCallum
rozhovor

10 — Sirotníci
povídka Sára Zeithammerové

14 — Dehtář
fotoreportáž

20 — Z pivovaru
novinky z pivovaru

22 — Zvyky, obřady, slavnosti
lahůdka ze světa umění

27 — Roman Holý
rozhovor

31 — Rytmus novinářova života
fejton Ondřeje Neffa

32 — Dawson City: Milionář
komiks (Jaromír 99 / J. Rudiš)

34 — Okolo Kremsu
reportáž

38 — Zámek v Jaroměřicích
Vysočina a okolí

na obálce > Miroslav Hupčych, koláž

www.bernard.cz

www.facebook.com/bernard.cz

Svět potřebuje víc empatie

říká

Rick McCallum

Musíme si uvědomit, jakým technologiím jako lidstvo čelíme. Ale pořád to nemusí dopadnout špatně.

▼ **Legendární George Lucas, s nímž jste spolupracoval mimo jiné na třech filmech ze ságy Star Wars, vás nazval technologickým evangelistou. Co to znamená?**

Řekl bych, že to George myslel v první řadě tak, že vítám a vyhledávám inovace, hlavně ve filmovém byznysu; tak, aby nám kreativně pomáhaly. A taky jsme strávili téměř dvacet let společnou snahou, abychom stvořili první skutečně digitální snímek.

To se bavíme právě o Hvězdných válkách. Bylo to bolestivé, prošli jsme si spoustou příšerných zážitků, protože jsme museli vtáhnout do hry zástupce z více než šedesáti různých oblastí – od zvuku přes distribuci, majitele kin a mnohé a mnohé další. A zvládli jsme to bez jediného právníka. To považuji asi za největší počin. Museli jsme změnit způsob, jakým se na film můžete dívat v kině, přitom jen v USA bylo tehdy 36 tisíc kin, proto to trvalo tak dlouho, než jsme byli schopni film podle představ nejen promítat, ale také ho správně slyšet. Naší prací bylo tlačit technologii kupředu, investovat do toho spoustu peněz – a věřit. Dnes i ten nejobyčejnější film obsahuje stovky digitálních efektů a je digitálně stříhaný.

Proráželi jste tedy cestu jiným? Ano – a hodně lidí proti nám tehdy bojovalo, bylo to skutečně zvláštní. Největší strach

vládl právě z technologií. Tak jako dnes. Chápu to, změna je dramatická. Pokud jste čtyřicátník, strávil jste předchozí desítky let tím, že jste se učil svému povolání, jenže najednou přicházejí nové věci, třeba umělá inteligence. Lidé se logicky bojí. Máte rodinu, máte děti, hypotéku, platíte účty... A do toho se po vás chce, abyste se začal učit něco úplně nového.

Lidé se ale přece obávali i fotografie, televize, vlastně každého kroku vpřed. Ano, každá novinka otevírá dveře dalším a já zcela souhlasím s tím, že technologie sama o sobě není dobrá nebo špatná, je to nástroj a záleží na tom, jak ji používáme. Pamatuju si, jak scénáristé sakrovali, že nebudou psát na počítači, jenže brzo zjistili: Pane jo, vždyť to je skvělé, můžu měnit věci, aniž bych přepisoval stohy papírů. Vše se vyvíjí.

Nemění to ale právě nástup AI? Globální myslitel Yuval Harari tvrdí, že umělá inteligence už není nástroj, ale spíš samostatný činitel. To má pravdu. AI může mít velmi pozitivní dopady v medicíně, v právu, ve fyzice, vlastně v jakékoli oblasti vědy – za pár minut dokáže zpracovat celé světy vědění; tolik znalostí, kolik by člověk nepřečetl za celý život. V tom může být pro společnost velkým přínosem. Jsou tu ale i věci, z nichž opravdu

jde strach. Bydlíme v Praze a ať jedete metrem, tramvají anebo se touláte pěšky ulicemi, všichni hledí do mobilů. My v rodině sociální sítě nemáme, dcera mi vypráví, co se v tomto ohledu děje s jejími kamarády ze školy, a to je vážně děsivé. No a AI může všechno znásobit. Víte, žijeme v nejenasycenější formě kapitalismu, jaká kdy existovala. Korporace i vládní instituce mohou data zneužívat, v případě korporací k tomu, aby vydělaly ještě víc peněz. Kyberkriminalita je ostatně dnes už větší než obchod s drogami.

Ale jak jste zmínil, existují i možné klady. Na jednu stranu mě to děsí, ale konkrétně ve filmu se nabízí výborné možnosti. Ohledně vizuálních efektů, korekce barev, editace; to všechno jsou fantastické nástroje, které za vás vyřídí rutinní a nudné záležitosti a vy můžete ušetřené hodiny věnovat kreativním činnostem. I tady ovšem vidím nebezpečí.

Jaká? Giganti typu Amazonu či Netflixu používají AI k editování materiálů, které dostanou od režisérů. Proženou to umělou inteligencí a vystříhají pasáže, které podle nich divák nechce vidět. Proto jsou si výsledné filmy a seriály tak podobné. Jsou nijaké, nemastné neslané.

Pardon, jak mohou poznat, co lidé chtějí sledovat? Skutečně jsem to zažil, nedávno jsem se bavil se svojí dobrou známou z Netflixu a ta mi povídala: Scénář se mi moc líbí, ale dívala jsem se na data a lidé se nechtějí koukat na filmy, které se odehrávají v Londýně v 80. letech 20. století. No jo, ale data by vám nejspíš řekla i to, že nikdo nechce vidět film o ET mimozemšťanovi. A pak ho lidi milovali.

Anebo se nebudeme chtít dívat na tlusté herce? Na ošklivé lidi? To je trefná poznámka. Odkud totiž jejich data pocházejí? Vždy budou založená na různých predsudcích a zaujatostech těch, kteří vše financují. Filmařina ale přece stojí na odvážné kreativitě, na riskování. Na posledních Zlatých glóbech uspěl tříapůlhodinový snímek – přesně ten, o kterém by vám lidé na klíčových postech podle jejich dat řekli, že nebude nikoho zajímat. A oni udělají vše proto, aby vydělali co nejvíc.

„Musíme se navzájem povzbuzovat k tomu, abychom využili kladné stránky technologií.“

Tohoto džina ale zpátky do lahve nenacpeme, nebo ano? Určitě ne a nikdo, ani Spojené státy a už vůbec ne Evropská unie, nedělá nic, abychom se ochránili. Přitom všechno pádí ohromujícím tempem, americké i západoevropské firmy utrácejí na další výzkum AI stamiliony dolarů – a to za rohem číhají i kvantové počítače. NVIDIA už představila první superpočítač za tři tisíce dolarů, což je cena, kterou byste zaplatili za MacBook.

Dokázal jste si něco podobného jakožto technologický evangelista představit? Když jsme vyvíjeli náš první systém pro digitální editování filmů, stála nás úschova 100 GB dat mezi 350 a 400 tisíci dolary. Dneska bych to dal na flešku za 40 dolarů, kterou si okamžitě objedná. To vše proráží cestu pro sice vzrušující, ale zároveň dramatickou a výhružnou budoucnost. Děje se to tak rychle, že už to běžný člověk nemůže ani chápat. V průběhu pěti až deseti

let zmizí miliony pracovních míst. To může vést k sociálním nepokojům... Musíme se navzájem povzbuzovat k tomu, abychom využili kladné stránky technologií, tak jako to já dělám ve filmu a jak to chci dělat. Pokud pochopíme, čemu společně čelíme, nemusí to dopadnout tak špatně. Ale také to může skončit katastrofou.

Co tedy dělat? Snažit se o změnu ve svém bezprostředním okolí, jakkoli to někdo může nazvat jen kapkou v moři? Nejdůležitější věcí, která může pomoci ke změně, je empatie. Jakmile pochopíte, čím si prošli ostatní lidé a jakmile se začnete dívat na svět z jejich perspektivy, zmizelo by například velké množství rasového napětí. Empatie je za mě zásadní. Musíme si vzájemně rozumět. Když jsme se přestěhovali do Okoře, naši sousedé si mysleli, že jsem asi nový ministr a nikdo se s námi nebavil – teď jsme s většinou dobří přátelé. Ano, trvalo to delší dobu, Češi okolo sebe mají trochu

tajuplnou skořápku, ale na druhou stranu, Američané jsou v tomhle ohledu pokrytečtí: tváří se na každého, že ho po půl minutě milujete, tak to v životě taky nefunguje. Věřím, že když se na ostatní usmíváte, zdravíte je a upřímně se zajímáte o to, co dělají, tak se vám to v dobrém vrátí.

Našel jste v Česku domov? Můj otec byl armádní pilot, takže jsem jako kluk vyrůstal na Havaji, v Japonsku, v Německu, všude po světě, kde byly americké základny. Dalo mi to velkou odolnost i schopnost vcítit se do rozličných kultur, ovšem nebylo to zrovna ideální na navazování dlouhodobých přátelství, když se rok co rok stěhujete... Tak jsem se sám sebe ptal: Mám nějaký domov? Kde je? A našel jsem ho tady. Kdykoli přistanu v Praze, zešíroka se usmívám. Část roku trávíme i v Americe a v Chorvatsku, ale domov je tady.

V Česku žijete od 90. let. Jak se měníme?

To je zajímavá věc už proto, že všichni kolem mě najednou mluví skvěle anglicky. Češi jsou spíš skromní, což není nutně špatné. Já se snažím všechny povzbuzovat, aby byli zároveň i ambiciózní. Tyto dvě vlastnosti se přece nevylučují.

My Češi jsme ale tak trochu hobiti, máme rádi svůj klid, možná až nehybnost.

Souhlasím, ale třeba konkrétně filmový byznys, jemuž se věnuji, je velmi konkurenční prostředí, takže musíte mít drajv. Pozitivní změna, kterou okolo sebe vidím, je neuvěřitelná. Vidím vysoké ambice. Lidi, kteří v mém oboru dobře chápou, že je potřeba přemýšlet v mezinárodním měřítku.

Nejsou české filmy ale příliš české? Zabývající se často až moc českými tématy?

To je určitě pravda, také je to ale otázka financování. Víte, mám moc rád Honzu Svěráka, jsme kamarádi, jeho Kolja vrátil českou kinematografii na globální mapu, ale ani on neshání snadno peníze na nové filmy. Mili-onkrát jsem to už řekl a zopakuji to znovu: Čeští filmaři jsou za mě zcela srovnatelní s těmi v Hollywoodu, v Londýně, kdekoli na světě. Strašně se mi třeba líbí český humor.

Mám rád tvrzení, že humor je nejvyšší formou inteligence.

Absolutně! Umět shodit sám sebe, chápat černý humor, to je přece fantastické a není nic lepšího, než když si z vás někdo udělá srandu, pokud to nemyslí zle, a žertuje s vámi jako rovný s rovnými. Za mě to je klíčové i v byznysu. Pokud váš šéf nemá smysl pro humor, pro škádlení, pokud nesoucíť s jinými, tak to nebude fungovat.

Jen dnes čelíme tendencím hlásajícím, že je „dobrý“ a „špatný“ humor.

Což je nesmysl. Můj oblíbený komik Rick Gervais to skvěle vystihl, když se ptá: Pokud jsme v nějakém ohledu, dejme tomu ohledně LGBT záležitostí, citliví nebo máme předsudky, dokáže tohle humor zbourat? Donutí nás o věcech přemýšlet jinak? Takové vtipy jsou ze všeho nejlepší.

Od humoru k vážnějším věcem. Zůstáváte i v této turbulentní době optimistou?

Změna přijde, jen je třeba, aby se víc zapojili mladí lidé. Problém se současným kapitalismem spočívá v tom, že v Americe jsme věřili, že pokud budete dostatečně tvrdě pracovat, zbude na vás kousek koláče. Jenže koláč už ostatní snědli, zbylo pár drobků pro vybrané lidi. A podobné je to všude, i ve střední a východní Evropě.

RICK McCALLUM
Narodil se 22. srpna 1954 v německém Heidelbergu, kde jeho otec tehdy působil na americké základně jako armádní pilot. S profesí filmového producenta začal v 80. letech minulého století a v 90. letech se začal rodit jeho blízký vztah s Georgem Lucasem, s nímž spolupracoval na seriálu Mladý Indiana Jones. McCallum pak produkoval tři nové díly Hvězdných válek (Skrutá hrozba, Klony útočí, Pomsta Sithů), které zásadně posunuly film do digitální éry. Aktuálně se podílí mimo jiné na unikátním projektu Lucasova muzea narativního umění, v němž legendární režisér – opět s McCallumem po boku – hodlá návštěvníkům zprostředkovat podstatu vyprávění příběhů vizuální formou.

„Pokud váš šéf nemá smysl pro humor, pro škádlení, pokud nesoucíť s jinými, tak to nebude fungovat.“

Přitom zkraje 90. let, kdy jste přijel do Prahy, se věřilo v „konec dějin“, ve zlatou éru lidstva.

Mysleli jsme si: Panebože, přichází globální demokracie, svět se promění. Já tomu vášnivě věřil a pracoval jsem na tom každý den. Neminul rok, aby si někdo z mých kolegů nekoupil první auto, první myčku, první byt. To byly věci, o kterých za komunismu jen marně snili. Byli svobodní, mohli najednou říkat, co chtěli, nešikovali je soudruzi. Byly to fantastické časy.

Vyhrála ale demokracie?

Nevyhrála, vidíme dominový efekt přechodu k autoritářství. Je to otázka kontroly, síly, peněz; lidé vždy řešili sex, peníze a byli chamtiví, teď do toho ale vstupuje navíc jejich ego, domýšlivost. Právě autoritářství vede ke ztrátě soukromí, ke zvýšené kontrole nad životy nás všech – tomu všemu čelíme. Každý stát si bude muset znovu najít cestu k demokracii, jinak budeme v háji.

Tím se vracíme k empatii.

Jenže problém spočívá v tom, že abyste byli empatičtí, potřebujete myslet velkoryse. To neumí každý. Plus vašim politickým přesvědčením může manipulovat TikTok, sociální sítě, ale i vlády za pomoci AI. To jsou monumentální problémy. Změna musí přijít

kolektivně, jako jedinec nemáte dostatečnou sílu, pokud nedisponujete ohromnými zdroji a penězi. Svět je v mnohém úplně jiný, například klasická média už neexistují. Dám vám příklad: Když jsme dokončili s Georgem Lucasem náš první díl Star Wars, chtěl každý na obálku časopisu Time, každá filmová společnost by za to dala milion dolarů, i dva. Jenže moje sekretářka mi tehdy řekla: Prošla jsem si data a Time čtou jen dva miliony Američanů, ze kterých stejně 90 procent na váš film nepůjde. A mezitím napsal o našem novému dílu jeden dvanáctiletý kluk třicetistránkový nadšený článek na internet – a přečetlo si ho 50 milionů lidí. Měl jsem jasno: Panebože, ta změna je obrovská.

Mohou se podobné zásadní změny díť i dnes?

Věřím, že se lidé autoritářským tendencím postaví, jakmile pochopí, že ztratili soukromí, že je restají algoritmy, že je všechno zdokumentováno, každá webová stránka, kterou navštívíte. To je svět, kterého se kvůli své dceři bojím.

Najdou se výjimky, třeba Austrálie zakazuje sociální sítě pro nezletilé.

Protože to jejich voliči chtěli, zatímco my s tím nic neděláme. A víte proč? Protože nás

naše děti nenechají. Mám přátele, jejichž děti propadnou panice, když jim vezmou telefon. Závislosti na digitálních technologiích jsou děsivá záležitost. Cílem nás všech by přitom mělo být hlavně zůstat sví.

Jak údajně řekl Oscar Wilde: Všechny ostatní role už stejně zabral někdo jiný.

To je skvělý citát. Víte, já už se pohybuji ve filmovém byznysu natolik dlouho, že si zvyknete na všechny možné kecý okolo, na lidi, kteří chtějí vytvářet problémy a bojovat s vámi. A vy si prostě jednou řeknete: Fuck off. Musíte umět tuto bariéru prolomit, abyste byli úspěšní. Nemusíte pracovat na filmech, na kterých nechcete pracovat, nemusíte jednat s lidmi, s nimiž se vám nechce jednat. Ohledně práce jste pány svého osudu, vytváříte si svůj vlastní svět.

Co je dále z vašich zkušeností důležité?

Musíte umět přijmout neúspěch. Jakmile uvěříte, že ti, kteří vás odmítají, jsou trouble, a naopak ještě víc uvěříte v to, co chcete dělat, přestanou vás odmítnutí a neúspěchy štvát. Pak vyrazíte vpřed a nakonec najdete někoho, kdo bude dostatečný blázen, aby vašim nápadům uvěřil taky a poskytl vám dost peněz na to, aby se vaše sny mohly proměnit ve skutečnost. A to je všechno, co potřebujete. •

SÁRA ZEITHAMMEROVÁ

Sirotci

Myslela jsem, že to nebude ani trochu bolet, ale bolí to. Několik dní jsem unavená, ale neschopná zamhouřit oči. Noční můry po mně sedají a pod přikrývkou mi tuhnou nohy. V práci na sobě nedávám nic znát do chvíle, než si při strouhání strhnu bříška prstů, a najednou jsem místo dvou zkrvavených prstů viděla čtyři, a pak šest, slzy se mi draly do očí a bylo jich tolik, že Matěj, který měl stanoviště naproti mně, odložil nůž, podržel mi dveře a pak mi v kanceláři ty prsty zalil dezinfekcí, zalepil náplastmi a zeptal se, proč pláču.

Najednou jsem mu zatoužila všechno říct. Jsem sirotek. Od minulého týdne jsem sirotek. Občas kolegům v kuchyni hodím nějaký detail z mého osobního života, jako psům, aby přestali loudit, ale tohle je příliš velké sousto, obzvlášť pro Matěje, kterého nic v životě netrápí, maximálně to, kdo vyhraje ve fotbale. Matěj nikdy nebude sirotek, jeho rodiny je stále dost. Kdybych byla jenom trochu naivnější, mohla bych si myslet, že bych do té rodiny jednou mohla patřit, a mohla bych si to, jak mne drží za ruku při tom ošetřování, vykládat, že by i Matěj o něco takového měl zájem. Mohla bych mu všechno říct. Jsem sirotek. Umřela mi máma. Já nemám už vůbec nikoho. A Matěj by mi položil tu svou širokou, spáleninami poničenou ruku do vlasů a řekl by mi, že už nikdy nebudu sama. A začali bychom se líbat, přímo na té kancelářské židli, kde Josef ráno připravuje menu a kde Bára v noci počítá tržbu.

V tu chvíli mi ale došlo, že Josef, Bára a Matěj, samozřejmě, a vůbec všichni, chodí po práci na pivo, na které mne

nikdy nepozvali. Jen jednou mne Matěj mezi dveřmi pozval, po práci, na jedno, a pocítila jsem neskutečné štěstí, ale při zavíračce se mi všechno kazilo, trvalo mi skoro půl hodiny, než jsem všechno pouklízela, a pak jsem si dalších deset minut drhla ruce dezinfekcí, dokud se mi nerozslzely oči, a pak jsem konečně, konečně došla těch pár kroků k hospodě, prošla stoly tam i nazpět a každý krok mne utvrzoval v tom, že tu Matěj není, ani nikdo, koho bych poznávala.

V ten okamžik na mne padla taková panika, že musím vyběhnout ven a zalézt do vedlejší uličky a zastrčit si ruku pod tričko, abych si sáhla na tlukot svého srdce a ujistila se, že neumírám. Hlavou mi proběhly všechny katastrofické

scénáře, chtěli se ti vysmát, napálili tě, ačkoliv jsem věděla, že se ve skutečnosti stalo něco mnohem banálnějšího, možná nenašli místo k sezení, a tak zapadli do jiné hospody, nebo mi ten úklid opravdu trval moc dlouho a oni byli unavení, a tak opravdu dali jen to jedno. Konečně jsem se uklidnila natolik, že jsem se vydala volným krokem k domovu, a když jsem o dva dny později dorazila na směnu, nezeptal se mne, proč jsem na to pivo nepřišla. Neměl zájem, a i ve chvíli, kdy se ptal, proč pláču, jej neměl, a tak mu neodpovím. Holky jako já nekončí s klukama, jako je Matěj.

Po celý zbytek směny mám ale neustále na krajíčku, a tak mne vedoucí pošle domů dřív. Tam si rozložím gauč, zavřu oči a přidržím si zraněnou ruku na srdci. Tluče mi tak, že mne nakonec i uspí.

V noci se mi zdá o mámě. Celou noc ji hledám, ale schovává se mi. Prodírám se úzkou chodbičkou v zakramařeně chodbě, dívám se i na ta nejméně pravděpodobná místa, do krabic plných porcelánu a mezi staré kabáty, do skříněk v koupelně, ze kterých se na mne sypou laviny prošlých krémů a naplň zkamenělých tub od zubní pasty, do vany, která byla plná mokrého prádla, i do pračky, ze které vyhřezávalo prádlo suché. Mé snažení doprovází posměvačný, dětský hlas. Bordelářka, bordelářka.

Chci opáčit, že neví, o čem mluvím, chci tomu hlasu domluvit, že nesmí opakovat všechno, co slyší od mámy, ale nemám na to. Těmi věcmi doslova plavu, některé z nich poznávám, ale

většina věcí je cizích, netuším, kdo je sem přinesl a proč tu s námi zůstávají.

Nakonec se prorvu až do ložnice, kde byla uprostřed mámina vyvýšená manželská postel, a na té posteli dvě duchny a navrch ještě deka, nařasená a žlutá jako karafiátek. Abych se k posteli dostala, musím vylézt po schodišti knih a časopisů, které jakživ nikdo neotevřel, a konečně, konečně sáhnou pod peřinu a ucítím ledovou nohu.

Mámino parte uložím, ale na pohřeb nejdu. Ještě to ráno, kdy se má pohřeb odehrát, nad tím vážně uvažuju a sednu v černém kabátě na tramvaj, ale nedojedu. Zastávku před krematoriem si sednu do kavárny, objednám si, ale nepiju, místo toho upírám pohled na obrazovku telefonu.

Minuty do obřadu odtikávají, pak je najednou přesně deset hodin, v hlavě se mi rozezní varhany. V prvních řadách jasně vidím strejdu, tetu, sestřenici, bratrance. A kousek od nich sestřičku, v černých sametových šatech s nabíranými černými rukávy, které dobře znám. Zarazím se. Naposledy jsem ji viděla, když jí bylo deset, a to neměla ještě ani prsa. Teď jí bude třináct, to se do panenkovských šatiček už navléct nenechá. Vidám holky s rodiči v restauraci a nevěřicně zapichuju čtrnáct svíček do dortu pro oslavenkyni, které jsem předtím hádala jednadvacet. Sestřička bude určitě namalovaná a určitě bude mít prsa, ze kterých si ale nikdy nikdo neutahuje, ne tak, jako když narostly mně. Obřad mi v hlavě ubíhá, káva přede mnou chladne a nikdo se po mně neshání.

Nikdo nikdy nenašel odpověď na to, kdy a kde máma všechny ty krámy sehnala. Netušili jsme, jak se k nám vůbec dostaly. Autem máma nejezdila a kolo, na kterém kdysi jezdila, stálo zrezivělé u garáže. Do práce chodila pěšky, v jedné ruce aktovku, ve druhé nákupní tašku, dokonale vyvážená. Ale ty věci se u nás dál objevovaly.

Náš dům byl zakramařený, ale ne špinavý. Máma zvládala uklízet a oprašovat, nikdy nám ve dřezu nehnulo nádobí, nikdy se nám v pokojích neobjevily myši nebo štěnice, jedinou havěť byly ty krámy.

Netušila jsem, že je něco jinak do chvíle, kdy jsem byla poprvé jako dítě na narozeninové oslavě a viděla, jak žijí jiné rodiny. Často jsem se během návštěv zatoulala, abych prohlížela šuplíky

a dotýkala se čistých bílých stěn. Jednou jsem dokonce otevřela skřín jakéhosi tatínka, který měl košile srovnané podle barev. Nic krásnějšího jsem v té době neviděla. Bylo to tolik nepodobné skříním u nás doma, které jsem se naučila neotevírat, ve strachu, že se na mne vysype kaskáda starých hadrů, bot nebo kostýmů Mikuláše, anděla a čerta.

Když jsem byla starší, doslechla jsem se, že se našemu domu říká Kramářova vila, a začala jsem se stydět. Snažila jsem si uhájit alespoň můj pokoj, můj malý kousek území. Kdykoliv se u mne objevila nová lepenková krabice kancelářských potřeb nebo dvacet výtisků Strážné věže ještě v celofánu, bez milosti jsem to odsunula na chodbu nebo odnesla do sklepa. Přes noc většinou

vyrašily nové krámy, nějaký vyřazený nábytek nebo staré peřiny, které ve tmě vypadaly jako přízraky, připravené na to ze mne stáhnout peřinu a poškrábat mne na zádech, ale stačilo vydržet do rána a všechno šlo opět za dveře.

Nelpěla jsem na úklidu, neklečela jsem na kolenou a nevydrbávala spáry mezi parketami kartáčkem a nešmejdila prachovkou. Snažila jsem se ale o pořádek, rovnala jsem si oblečení podle barev, knihy podle abecedy, každá věc měla své místo, a když jsem měla pocit, že něco moc dlouho leží ladem, putovalo to bez milosti za dveře. Sedávala jsem v okně a užívala si, že můj pokoj zůstává čistý, jediné místo v těle nezasazené zhoubnou nemocí. A tento pocit převahy jsem si užívala do chvíle, než se narodila sestřička.

Protože jsem měla v pokoji nejvíc místa, přišla sem ohrádka a přebalovací pult. Byla jsem okamžitě proti přesile hraček. Čím víc moje sestřička rostla a čím víc toho požadovala, tím dál jsem se musela stahovat. Snažila jsem se přesvědčit rodiče, aby mi pokoj vrátili, prosila jsem, křičela, dělala scény, ale nic na ně neplatilo. Táta to, že dům praská ve švech, už dávno nevnímал. Máma měla příliš plné ruce sestřičky, která pořád křičela, zvracela a kousala, ale

kterou máma přesto milovala a nedávala z ruky. Tys byla takový klidný miminko, řekla mi jednou unaveně, když jsem si jí opět stěžovala. Tebe stačilo někam odložit a tam jsi zůstala. Byla jsem jenom další krám. Mlátila jsem sebou, křičela jsem. Jak můžem takhle žít, nikdo nás nemá rád, lidi se nás štítěj. Ale máma byla k mým slovům netečná.

Jednou v noci jsem vstala a přešla k ohrádce, kde uprostřed ležela sestřička, kulaté břicho se jí dmulo

v bodíčku a ručičky měla v pěst. Opřela jsem se do hrazení a chystala se do ohrádky strčit a nepřestat s ní strkat, dokud by se neocitla za prahem. Ale cosi, nejspíš láska, mne zarazilo.

Překvapí mne, když za mnou sestřička přijde do práce. Vypadá přesně tak, jako jsem si ji představovala. Už jako dítě, když jsem ji vodila do školy, pěkně ručku v ručce, aby mi neutekla, se po ní všichni otáčeli. Vždycky se z té naší

hnusné kukly vylouppla jako motýl. Já jsem se nikdy nevylíhla, nikdy jsem se nikomu nelíbila, ani Matějovi, ani jednomu z mužů, kteří do restaurace chodívali.

Někdy mi to vadí, poslouchat Marušku, Karu a Lídu, servírky, které si na cigáru stěžují na to, co na place slyšely za oplzlost, co bych já za nějakou drobnou oplzlost dala, vyměnila bych si to s nimi, i s Bárou, která není hezká, ale které Matěj vždycky masíruje krk, když je unavená. Ale nejvíc si to chci vyměnit se sestřičkou, která i ve třinácti letech přitahuje pohledy celé restaurace.

Přinesu jí džus a posadíme se. Už teď se jí nedokážu dívat zpříma do tváře, pálí jako holá žárovka. Můžu závidět servírkám, můžu závidět Sáře, ale není v tom žádný pocit nespravedlnosti jako teď. Se sestřičkou máme stejné rodiče, ale ona pro ně byla člověk, já pro ně byla jen další krám. Nikdo si nevšiml, že mne vyhodili.

„Nebylas na pohřbu,“ řekla po chvíli a dojde mi, že je i přes ty prsa a umělé řasy pořád ještě dítě, hlásek má ublížený, obličej kulatý.

„Dyť by mě tam stejně nikdo nechtěl. Jaký to bylo?“

Otře si nos. „Žkoušeli jsme ti volat, ale bylas nedostupná. Strejda s tebou potřebuje spoustu věcí vyřešit.“

Hned mě napadne dědictví. Dům, který je tak plný věcí, že praskají okenní tabulky a drolí se omítka. Představím si sebe v montérkách a s lopatou v ruce, jak všechno vyhazují ven na jednu hromadu a všechno to zapálím. Už jenom ta představa je uspokojující.

„Klidně si všechno nech, já nic nechci,“ slyším svůj hlas. „Já mám kam jít.“

„Ale já ne,“ řekne sestřička tiše. „Jsem teďka úplně sama.“ Představím si ji s Matějem, jak mu sedá na koleno a opakuje mu tahle slova. „Bydlím teď u strejdy, ale je to provizorní. Jenom mi roztáhnul gauč v obýváku. Nikdo mě nechce.“

„Tak si tě vezme babička, holt,“ pokřčím rameny.

„Babička je stará, to bych se spíš o ni starala já. Já potřebuju, aby se o mne někdo postaral.“

„Ale vzala by si tě, ne?“

„Já k ní nechci. Já chci zůstat doma ve svém. Nemohla by sis mě vzít ty?“

Chovala se ke mně něžně jenom ve chvílích, kdy mne potřebovala. Nepořádku se bála, stejně jako já, ale naučila se s ním stejně jako já žít. Stejně jako já viděla ve stínech temné postavy a bála se v noci chodit do koupelny, i přes čaje na uklidnění a noční lampičku, a tak si lezla ke mně do postele bez ohledu na to,

že jsem se pod dotekem jejích ledových nohou ošívala a nemohla usnout.

Po smrti táty se stupňovaly moje hádky s mámou a tohle byla jediná láska, kterou jsem cítila, i když jsem věděla, že je podmíněná. Nikdy se mě po hádce s mámou nezastala. Dávala jasně najevo svůj odpor.

Vyhrožovala jsem mámě, že jen co mi bude osmnáct, odejdu, máma na mne křičela, že ať si jdu, nikomu chybět nebudu, a ať si nemyslím, že na mne tam venku někdo čeká, a sestřička to po ní opakovala jako papoušek, nikdo na tebe nečeká, seš tlustá a seš hnusná, máma na mne řvala přes dveře, kam se mi podařilo i přes všechny ty krámy zavřít, ty taď tvrdíš, že máme doma bordel, ale jedinej bordel je v tý hlavě, holčičko, a pak sestry hlásek, jo, seš bordelářka, nikdo tě nebude chtít, bordelářko, a to bolelo, ta slova se nikdy neotupila.

Do hlavy mi ale vpluje obraz mé garsonky, mého malého kousku země, kde jsem si postupně našetřila na každý kus nábytku. Tak krásně čisté to tam mám, jako klíčku. Postoupila bych sestřičce svůj rozkládací gauč a spala bych ve vaně. Vpustila bych si do domu krámy, do hlavy bordel.

Sestřička sedí naproti mně, z oka jí vytekla slza a smyla pudr na tváři. Starala bych se o ni pět let, nic víc. Možná bychom ten dům daly společně do pořádku. Všechny ty krámy bychom bez milosti vyházely, žádné sentimentální třídění, žádný odprodej, ten dům zkrátka vykostíme. Mohlo by se z toho stát místo, kam by se lidé rádi vraceli. Ale vybavím si ten dotek ledových nohou a nedokážu ta slova ze sebe dostat, také proto, že vím, že to tak nikdy nebude.

„Nemám, kam bych tě dala,“ odpovím tiše a nechám, aby se jí naplnil ten prázdný výraz ve tváři.

Druhý den mám směnu až odpoledne, a tak sednu na autobus a vyrazím domů. Klíč mám pořád ještě na kroužku, ačkoliv jsem se v den svých osmnáctých narozenin dušovala, že se tam už nikdy nevrátím. A opravdu jsem se nevrátila.

Vezmal to zadem přes náš sad, o který se staral jenom táta, ale teď je tam po kotníky shnilého ovoce, nad kterými se tetelí vosy. Rybníček je pokrytý žabincem a dvorek je plný pytlů s odpadky.

Dveře se otevrou ztěžka, podlaha je totiž pokrytá neotevřenou poštou, reklamními letáky a starými novinami, které jsou ale natolik zvlhlé, že se slepily dohromady. V životě si nepřečtu, kdo mojí mámě v posledních týdnech života

psal. Jasně je nejspíš jenom to, že z domu nějakou dobu nevycházela. Pod nohama mi září jenom červená úřednická razítka.

Proderu se chodbičkou v chodbě až do kuchyně, kde z toho smradu málem omdlím, a pak do ložnice, kde hned zakopnu o spacák zamotaný na podlaze, a jak zavravorám, vytrhnu ze stěny drát od noční lampičky. Uprostřed ložnice trůní ta vysoká postel, která je odestlaná, a vím, že kdyby se mi na ni podařilo vylézt, ucítím mámu.

Toho nepořádku je tolik, že si uvědomím, jak čistou mám hlavu. A bolí to.

Před prací mám v telefonu několik zmeškaných hovorů od strejdy a asi deset esemesek, kde mne nabádá k tomu, že se mám ozvat, že musíme vyřešit nějak tu ségru, sakra, seš snad dospělá ženská, normálně to vyřešíme, přece nechceš, aby šla do děcáku, copak může za to, jak se narodila, soud ti to opatrovnictví dá, máš super práci jsem slyšel a máš kde bydlet a ségra je už taky v podstatě ženská, postaráte se pak o sebe samy, pochop, další dítě se ke mně domu prostě nevejde, ale místo odpovědi zavřu mobil do skříňky a přesně ve tři jsem na place.

Při práci mi pořád utíkají myšlenky. Strejda s tetou si možná myslí, že to všechno hodí na mě a že si tím odseknu tu nepovedenou větev rodinného stromu, celou tu Kramářovu vilu. Budu se jim muset postavit, říct jim, že v jednadvaceti letech nebudu vychovávat třináctileté dítě, i kdybych byla ten poslední člověk, který jí na tomhle světě zbyl. Pořád ale přemýšlím nad tím, jestli by se nějaký ten způsob nenašel. Vybavím si, jak jsem nechala sestřičku ve svém pokoji, nedokázala jsem ji vyhodit. Není to žádná zbytečná věc.

Hodím pak košili i zástěru do špinavého prádla, obleču si čisté tričko a cestou ven se zastavím u kanceláře, ze které slyším hlasité nadávky. Bára se snaží spočítat tržbu, Matěj s Josefem jí do toho kecají. Možná je to tím, že k tomu pijí z lahve vína, kterou hosté nedopili.

Všimnou si mě a hned všichni tři zmlknou. Matěj se na mě dokonce usměje. Možná je v tom něco vý, možná ne, ale náhle zatoužím to zjistit.

Mám v mobilu ještě esemesku od sestřičky. Prosím, promiň mi to všechno, já tě mám moc ráda. Mám ji také ráda, jak bych nemohla. Zvládla bych ji vychovat, kdybych k tomu dostala příležitost.

„To byl den,“ pronesu a uvědomím si, že zním skoro jako oni. Rozbuší se mi srdce. „Nezajdeme na jedno?“

Dehtář

„Vážený pane, žádáte mne o radu. Přečetl jsem si rukopis Vašeho románu a mohu Vám odpovědně říci: Jezte víc ryb! Obsahují fosfor, který podle mínění lékařů napomáhá rozvoji inteligence. Soudím, že by Vám stačily dvě velryby střední velikosti. S pozdravem Mark Twain“.

Rybníky jsou historickou součástí české krajiny. Jeden z nejkrásnějších a desátý největší v Česku je Dehtář. Byl vybudován Rožmberky v době největšího rozkvětu hlubockého rybářství na přelomu 15. a 16. století. Napuštěn byl v roce 1479, protéká jím potok Dehtář, má katastrální rozlohu 260 hektarů, vodní plochu 230 hektarů, nadmořskou výšku 406 metrů nad mořem, největší hloubku 6 metrů, objem vody 6,5 milionů m³, délku hráze 234 metrů a u cesty na ní roste památný dub.

Rybník se loví jednou za dva roky (dvouhorkový systém hospodaření) a loni to bylo za sychravého rána prvního listopadu. Výlovu předcházela v roce 2023 osádka, která skýtala 200 000 kusů kaprů, 2 000 kusů štik, 2 000 kusů candátů, 2 000 kusů sumců a 4 000 kusů amurů.

1. listopadu dopoledne vylovili zaměstnanci Rybářství Hluboká, brigádníci a žáci Rybářské školy Třeboň 250 tun kaprů, 2 tuny štik a candátů, 6 tun sumců a 12 tun amurů.

Ale pokud nejste příznivci kapra u štědrovečerního stolu, vezměte si dalekohled a stanou se z vás milovníci ptactva. Uprostřed rybníka se kromě kachen usadily také divoké husy, potápky, volavky nebo čejky chocholaté. Když budete mít štěstí a dobrou mušku, můžete spatřit zde zimujícího orla mořského nebo sokola stěhovavého při tahu. Část rybníka je proto od poloviny července do konce listopadu vyhlášena chráněným územím vodního ptactva.

Za celou dobu naší existence jsme neuvařili a neprodali tolik piva jako v loňském roce – 419 tisíc hektolitrů. Děkujeme hostinským, kteří se snaží pivo čepovat nejlépe, jak to jen jde, a také všem, kteří se jakkoliv podílí na tom, aby naše pivo vzniklo a dostalo se až k zákazníkům. I letos půjdeme Vlastní cestou k poctivému českému pivu. Díky za vaši přízeň i žízeň.

První místo v kategorii tmavých piv prestižní české degustační soutěže PIVEX 2025 získal náš černý ležák. Jde už o 112. ocenění, které si toto výjimečné pivo z naší produkce zasloužilo na soutěžích doma i ve světě. Je to zkrátka vytrvalec.

Osmašedesátiletá žena si v bankomatu v centru Kladna zadala výplatu peněz, deset tisíc korun ale nechala ležet v přístroji a odešla. Její peníze po chvíli objevil Martin Bušek. Poctivý nálezce kontaktoval městskou policii a nalezené bankovky jí předal. Policie majitelku peněz našla a ještě ten den jí peníze odevzdala. Příkladný počín Martina Buška jsme odměnili Bernardovou cenou.

Dlouhodobě podporujeme zvyšování úrovně čepování piva. Věříme, že na dobré pivo se zákazníci rádi vrací. Máme vypracovaný systém podpory a zkušené specialisty, kteří pomáhají přímo v provozovnách. Zástupcům těch nejlepších podniků pak u nás v pivovaru v návštěvnickém centru předáváme certifikáty kvality. Těší nás, že se seznam certifikovaných provozoven prodlužuje.

Stavíme byty pro zaměstnance. V sousedství pivovaru rekonstruujeme roky nevyužívanou budovu. Vzniká tu šest nájemních bytů, které přednostně nabídneme zaměstnancům pivovaru. Ruina se investicí pivovaru proměňuje v moderní objekt, který prospěje oživení a lepšímu vzhledu ulice v centru. Dokončení je naplánované na červenec 2025.

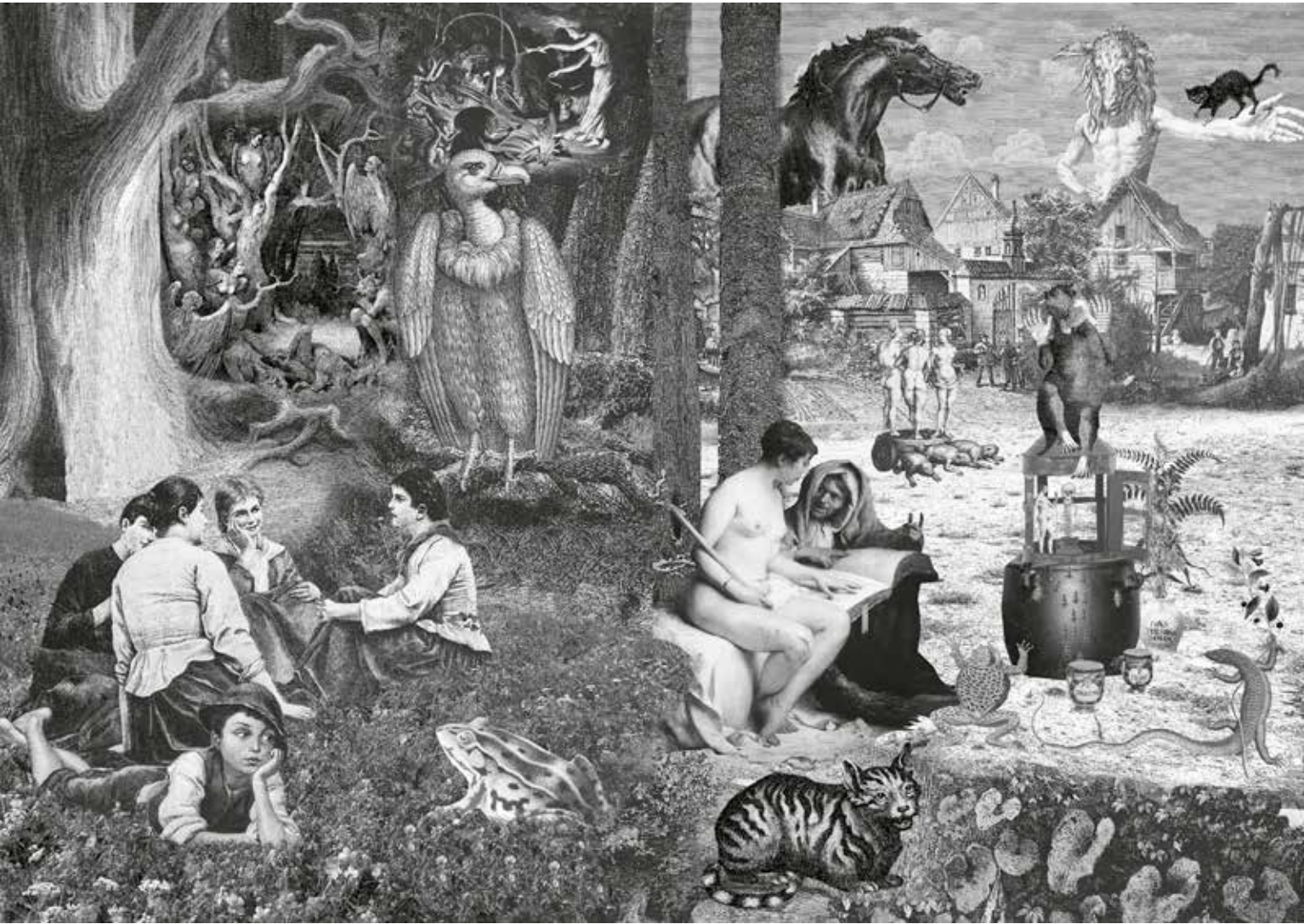
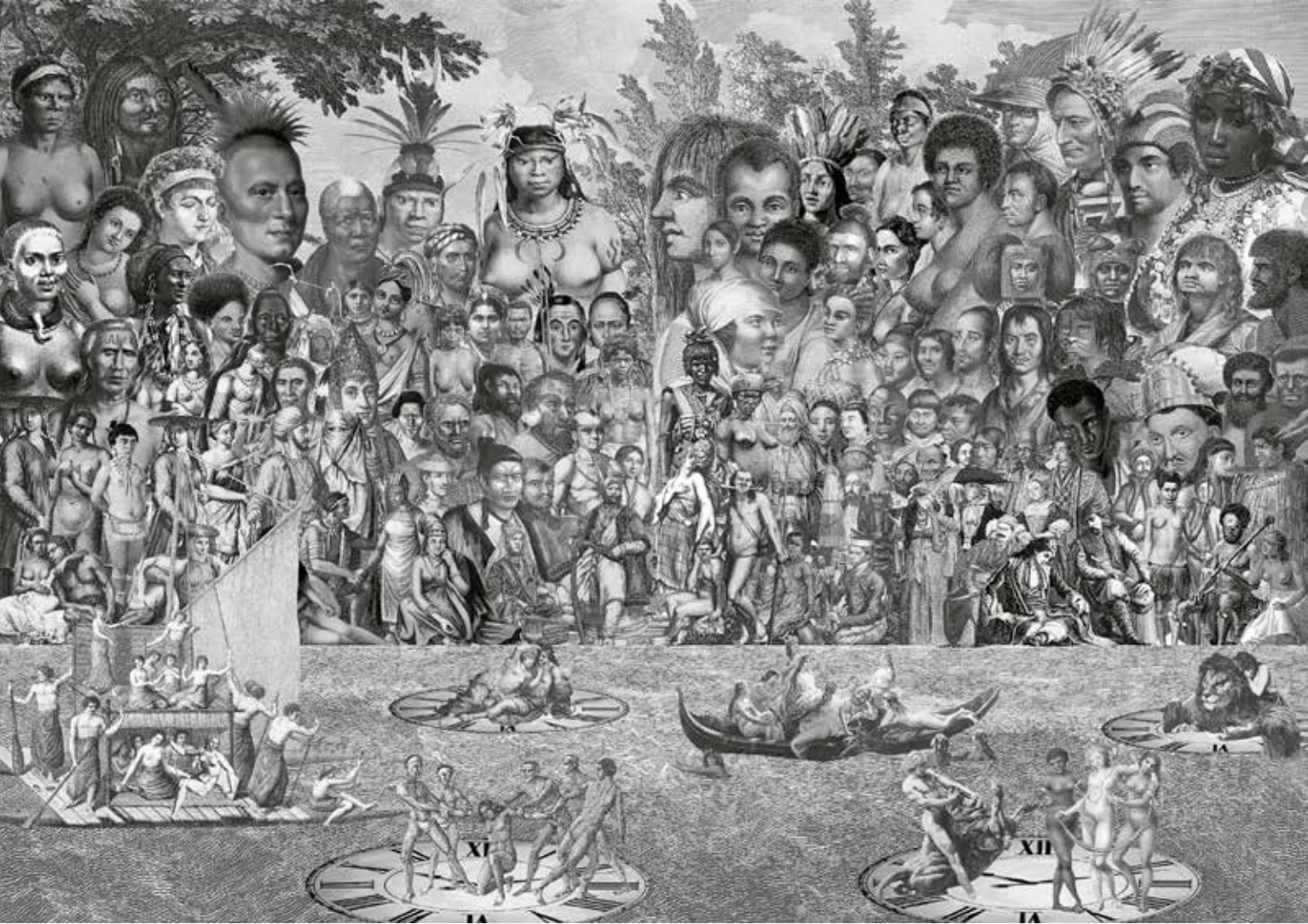
Už potřetí pořádáme akci Na dvě rozhledny. Rychle či vycházkově se můžete vypravit na rozhlednu na našem pivovarském komíně a na rozhlednu hradu Orlík. Vítězek ze startovního věnujeme Nadačnímu fondu pomoci Bernard, který působí v našem městě a blízkém okolí. Letos se akce koná v sobotu 10. května. Přihlásit se můžete třeba na serveru www.nazavody.cz.

I letos jsme uspořádali soutěž kuchařských talentů BernardChef 2025. Z několika desítek přihlášených se nejdále probojovala čtveřice, která ve finále naplnila naše návštěvnické centrum talentem, odvahou a líbeznými vůněmi. Odbornou porotu nejvíce oslovily chutě jídel a kreativita Natálie Rohalové z VOŠ Dakol a SŠ Dakol z Petrovic u Karviné. Gratulujeme Natálii a obdivujeme všechny, kteří našli odvahu se do soutěže přihlásit.

Rodinný pivovar Bernard slaví obrovský úspěch na prestižní mezinárodní soutěži European Beer Challenge 2025. Získal 13 medailí pro všech 13 piv, která do soutěže přihlásil. Z toho tři „dvojitě zlaté“ a pět zlatých medailí. Mezinárodní porota v Londýně porovnávala stovky vzorků piv z celého světa. Mezinárodní soutěž European Beer Challenge dává pivovarníkům příležitost soutěžit s nejuznávanějšími světovými značkami. Všechna piva ze stovek přihlášených jsou anonymně degustována předními evropskými obchodníky. Soutěže se mohou účastnit pivovary všech velikostí z jakékoliv země na světě. Dvojitě zlato, udělované pivům s nejvyšším bodovým hodnocením, získala piva Bohemian ALE, Bezlepkový ležák a nealkoholické pivo Švestka. Zlatou medaili si odnáší Jedenáctka, Dvanáctka, Sváteční ležák, Extra hořký ležák a polotmavý Jantarový ležák. Stříbrné medaile získaly Desítka a nealkoholický Grep, bronzové medaile náleží Černému ležáku, nealkoholickému pivu Free a svrchně kvašenému pivu IPA. S takovým skóre patří Rodinný pivovar Bernard k vůbec nejúspěšnějším účastníkům této prestižní soutěže.

ZVYKY OBŘADY SLAVNOSTI

Miroslav Hupnych (1952) je básník, aforista, editor, výtvarník a arteterapeut. Jeho nově vydaná kniha „Zvyky, obřady a slavnosti u různých národů světa“ je vrcholem čtyřicetiletého úsilí o zaznamenání a zpracování starodávných zvyků, rituálů a zápisů starých cestovatelů a národopisců. Čtenářům nabízí neuvěřitelné příběhy, které sahají od bizarních zvyků, jako je zabíjení novorozeňat až po obřadní požívání vlastních příbuzných. V knize jsou citace z více než dvě stě knih, přes tři sta dobových rytin a dvaapadesát dvoustránkových koláží.

Pozdrav u Křováků
Křováci se při setkání zdraví: „Dobrý den!
Viděl jsem vás zdálky a umírám hlady.“
Odpovědí na pozdrav je zvednutí pravé ruky
s otevřenou dlaní a prsty vzhůru a slova:
„Dobrý den! Byl jsem mrtev, ale teď, když jste
přišel, zase žiji.“

Laurens, van der Post, *Ztracený svět Kalahari,*
přel. Libuše Vrbová, str. 219, Praha 1967

Pozdrav v Tibetu
Jestliže chce někdo v Tibetu pozdravit, smekne
čepici, vyplázne jazyk a poškrábe se za pravým
uchem; všechny tyto tři úkony se provádějí
najednou.

Gabet, P. J., Huc, P. E., *Putování Tibetem I. p. 1845–1846,*
str. 189, Praha 2002

Rozvedení manželů u Birmanů
je náramně jednoduché. Když se muž
a žena navzájem omrzeli, rozejdou se tímto
způsobem: Rozžehnou dvě svíce, zavřou se
do své chýše, posadí se a čekají mlčky, až svíce
dohoří. Koho svíce dříve shoří, ten vstane
a opustí dům, aby se více nevrátil. Kromě
oděvu nevezme nic s sebou, nýbrž ponechá
vše osobě druhé, jejíž svíce déle hořela.

Časopis Slavia 1876

Slavnost zrajícího ovoce u Inků
V prosinci se pořádala slavnost zrajícího ovoce, v níž hlavní úlohu hrál pohlavní styk, ale pohlíželo se na ni spíše jako na obřadnou hru než jako na tělesné ukojení. V určený den se mezi dozrávajícími ovocnými zahradami shromáždili zcela nazí muži a dívky a na dané znamení vyrazili o závod směrem k blízkému pahorku. Když muž některou ženu předběhl, „užil ji hned na místě“.

Hagen, Viktor, W., *Říše Inků*,
přel. Vladimír Špinka, str. 68, Praha 1963

Huptychova cesta začala v osmdesátých letech, kdy nacházel ve starých časopisech Světozoru zajímavé články z národopisu. Inspirován dílem „Fantastické a magické z hlediska psychiatrie“ od Vladimíra Vondráčka se pustil do sběru, přepisování a pečlivého studia etnografických pramenů od antických dějin až po cestopisy 19. století. Kniha je uspořádána do dvanácti kapitol podle životních etap – od narození až po smrt. Nejedná se o tradiční etnografický výběr, nýbrž o pestrou mozaiku citací, která svědčí o dávných zvyklostech, magii a archetypální moudrosti, ale i o nebývalé krutosti a útlaku mocných. V kontextu současného stavu světa dílo obnažuje temné stránky lidského chování a poukazuje na základy, na nichž spočívá dnešní civilizace.

Královský harém

Muata Cazembe, panovník v Lundě, měl 600 žen, které byly přidruženy k jeho čtyřem hlavním ženám jako služky. Spatřil-li ženu, která se mu zalíbila, nebo slyšel-li o ženě, která by se mu mohla líbit, poslal si pro ni. Jakmile došla, byla podrobena výslechu, případně i útrpnému, aby vyznala, s kterými muži se pohlavně stýkala. Ti byli pak chyceni, usmrceni, jejich jmění konfiskováno a žena byla zavřena do královského harému.

Neumann, S. K., *Dějiny ženy*,
I. díl, str. 161, Praha 1931

text **Miroslav Némý**
foto **Markéta Navrátilová**

rozhovor

Půvab totálního hovadismu

Roman Holý | zpěvák, hudebník

„Svobodu smát se čemukoli si nikdy nenechám vzít.“

Přijde vám, že žijeme v době, kdy se škatulkuje humor na správný a špatný?

Já mám nekorektní humor nesmírně rád, vyrostl jsem na něm a baví mě celý život. Chápu, že někoho může něco pobuřovat, ale svoboda je to nejlepší, co máme, važme si jí. A já si tohle nenechám nikdy vzít, takže se budu smát čemukoli a kdykoliv budu chtít. Obdivuji britský humor, z mého pohledu je geniální v tom, že často střílí sám na sebe. Mám nejradši, když člověk dokáže hlavě obrátit na sebe a nemíří na bezbranného.

V tomto čísle zazní, že humor je nejvyšší forma inteligence. Souzníte s tím?

Naprosto. Člověk, který nemá smysl pro humor, za to samozřejmě nemůže, a když je někdo velmi nehumorný, ještě to neznamena, že není fajn člověk. Ale já vyhledávám spíš ty s velkým smyslem pro humor a s nimi je mi moc, moc dobře. Je to nejlepší věc, co nás může potkat. A je zadarmo, což je geniální.

Já jsem v 90. letech vyrůstal na vašem pořadu Kinobox plném podvrtných, nekorektních žertů a scén.

Moje děti Kinobox chtějí vidět, ale jediný, kdo měl záznamy, byl režisér Petr Vachler na svém krásném statku tady na Šumavě. Tak si teď všechny jeho kazety digitalizuju a musím říct, že i když celá řada věcí strašně zestárla a moc vtipné nejsou, pár jich pořád dobrých je. Už tenkrát to bylo velmi nekorektní, dneska by se to asi vysílalo stěží.

Stejně jako Česká soda?

Tak to bylo úplně zjevení.

Proč by podle vás dnes tohle neprošlo?

Byly to formáty v České televizi, která je dnes u mě absolutně v nemilosti. Jak to říct hezky: za ty neuvěřitelné peníze, které člověk musí platit, i když nechce, což mi připadá úplně absurdní, tam jedou jenom bezduché kriminálky a strašlivé seriály. Kdyby aspoň dávali jednou za měsíc film od Antonioniho s titulky, nějaký hezký koncert... Dnes skutečně nejsem přítel ČT, zábava je jinde. Pořád si ovšem můžete najít spoustu skvělých komiků a podvrtných žvlů.

Proč Kinobox mohl vzniknout?

Tenkrát se potkalo všechno – gejzír svobody 90. let byl neuvěřitelný a jsem hrozně vděčný, že jsem to mohl zažít: celé devadesátky, celé opojení z revoluce. Bylo to mocné na všech frontách, divoký, nádherný, neopakovatelný. Mohli jsme si v uvozovkách dělat, co jsme chtěli.

Jako když legendární sdružení Monty Python vzpomínalo, že jim BBC dala volnou ruku?

Jo, bylo to skutečně takhle. Pointa je v tom, že mě celý život zajímaly pitomosti, od malička jsem před rodiči a babičkou parodoval různá literární díla, prosmáli jsme celá moje dětská léta. Maminka je velkej komediant, díky ní jsem šel na konzervatoř na herectví, humor nás provází celý můj život. Je to pro mě extrémně důležitá věc.

A když se sejdou podmínky, lze vše dotáhnout?

V 90. letech jsem taky moderoval na Evropě 2 – co jsme si tam mohli dovolit, to si dnes v daleko

tvrdším kapitalismu neumím představit, když jsou na každou písničku průzkumy. Tenkrát jsme byli první velké komerční rádio, poslouchal nás každý a dělali jsme velmi zajímavé voloviny. Ředitel Michel Fleischmann nám totiž řekl: Dělejte si, co chcete, je mi úplně jedno, čím lidi zaujmete, ale musíte je zaujmout, proto jste tady. Když je nezaujmete, tak vás vyměním.

Krásná definice moderátorské svobody.

Takže jeden z nás byl lidový, další odměřený, třetí odborník na hudbu a někdo úplnej cvok. Já jsem zřejmě zaujal poměrně divokým vysíláním, nedodržel jsem úplně playlist, pouštěl spoustu podvrtné hudby a vymýšlel jenom kraviny. Večerní vysílání od osmi do půlnoci poslouchala celá Praha, na všech telefonních budkách bylo číslo do Evropy 2 a mně každý den někdo volal, abych po vysílání přijel na mejdan.

To zní jako nejlepší možný honorář.

Absolutně. Strašně rád na to vzpomínám.

Jsou tyhle časy nezvratně pryč?

Já jsem zastáncem názoru, že ať je doba, jaká chce – a určitě není jednoduchá, to pocítujeme každý den – tak v Česku pořád žijeme v ráji. Možná to je naivní, hipizácká představa, ale já ji žiju, nenechám se ničím omezovat ani svazovat. Jasné, taky se někdy rozčílím, ale jak říkal Josef Škvorecký, to jsou marginálie. Tahle doba je přenáděrná. Socialismo-komunismus byl opravdu příšerný, přesto jsme si svoje dětství nikdy nenechali vzít.

To je klíč?

Lidi si dneska stěžují, že se něco strašně utahuje, v určitých segmentech společnosti to může být pravda, ale já si to nenechám zkazit. Za mě je principem zachovat si kolem sebe svobodný prostor; blbců je všude stejně a fajn lidí taky, to se, myslím, vůbec nemění. Baví mě kombinace toho, jak u nás fungují základní věci – a k tomu se přidá porce anarchie a českého bordýlku. My Češi umíme věci obejít, anebo nad nimi mávnout rukou, nejsme tak sešněrovaní jako Rakušáci, Němci, Švýcaři. To mi vyhovuje.

Takže žít a nechat žít?

Absolutně. Jakýkoliv nátlak je z principu špatně a je jedno, na jaké úrovni. Klíčem mého života je nikoho neotravovat. Ani moje děti, ani rodiče, ani cizí lidi.

Někdy to není úplně snadné, což?

Ideální formu svobody samozřejmě úplně nelze naplnit, jsou hranice, kdy člověk musí zasáhnout. Ale můj spolužák Dan Landa říká jednu velkou věc, kterou naprosto podepisuju: „Jako vášnivý motor-kář si většinou dám helmu, ale když je v létě vedro a vychutnávám si jízdu v nízké rychlosti, tak si helmu nevezmu, protože tím nikoho jiného neomezuju, riskuju jen já. Nechci, aby mi někdo nakazoval, jak mám zacházet se svým tělem, svým životem, svým zdravím.“ To je z principu báječný pohled.

Co naštve vás?

Nedávno mě zastavila městská policie, když si můj kluk vedl kolo – prý si musí nasadit helmu, jinak dostaneme pokutu: „Ještě slovo a utopím vás v Otavě, to vůbec nezkoušejte!“ Fakt jsem na to alergický, už proto, v jaké době jsme vyrostli. My jsme vášniví vodáci a představte si, že dneska existuje zákon, že vás můžou kontrolovat a dát vodákům dýchnout. To je úplně absurdní, takové hry já hrát nebudu. Ať to má každý, jak chce, ale já si myslím, že blbě zákony by se měly porušovat, přičemž aby společnost fungovala, je samozřejmě logické zároveň ty důležité zákony respektovat.

Vracíme se tím ke korektnosti a nekorektnosti?

Já si myslím, že český národ jako takový korektní vůbec není. Chodím velmi často mezi obyčejné lidi, mám to velmi rád, zbožňuju hospody čtyřky, nádražky. Jen odbočím, s Monkey Business jsme měli dva životní sny: Že jako v Obecné škole skočíme na nákladní vlak a pojedeme neznámo kam a že pojedeme turné vlakem po nádražních hospodách. Už jich ale zůstalo strašně málo. To jsme, jak se říká, trošku prosrali.

Ale zpátky k té korektnosti.

Myslím si, že tahle rétorika jde hlavně z Ameriky a my jako malý národ jsme byli vždycky tak trochu porobení a v závěsu někoho jiného. Amerika se hodně proměnila. Moje generace ji zcela nekriticky obdivovala kvůli úplně všemu: módě, hudbě, literatuře, Coca-Cole, autům, Woodstocku. Nedávno jsme se byli se synem podívat ve studiích Prince, což bylo

„Vnímat sám sebe je celoživotní proces.“

přenádherné, ale cítil jsem, že se má vysněná země proměňuje. Což pak proteče přes Evropskou unii až sem, hodně věcí řídí Německo, bohužel, neboť to je utažené samo o sobě a Němci mají v zásadě historicky jenom ty nejhorší nápady. Ale myslím si, že Češi si svůj humor nenechají vzít, že se tak ani nechovají. Že to je trošku nafoklé.

Jakou Ameriku jste zažil dřív?

Představte si, že já jsem měl neuvěřitelnou sci-fi kliku. V New Yorku jsem byl poprvé v roce 1974, s tátou-námořníkem i s maminkou. A bylo to skutečně takové, jak jsme si představovali. Totální radost z toho, že se někomu daří. Neřeší se benzín, proto jsou auta nepraktická, obrovská a krásná. Výstřik blahobytu, svobody, fotogenických prostředí. Dneska nemůžete v Čechách natočit dobrý film, všude jsou odporná auta, odporné billboardy a na všech

prodejnách podomácku udělané nápisy Zelení. V Americe si tehdy stačilo kamkoli stoupnout s kamerou a zabrat ulici. Všechno bylo barevné, u nás šedé.

Je šedí zničující barva?

Nechci nikomu radit, vlastně spoustě lidí závidím, že sice nemají skoro žádný přehled, necestují, nezabývají se žádnými existenčními věcmi – ale jsou ve své bublině šťastní a mají ve všem rychle jasno. To já preferuju barevnost úplně ve všem. Už od oblékání, nejradši bych se oblékal jako homosexuál, i když jím skutečně nejsem, ani latentním, jen miluju třeba růžové kalhoty. Kdysi se dělaly oranžové levisky, dodneška mám šíleně rád barevné věci. A to samé mám s jídlem, s hudbou, s filmem, s literaturou. Vzhledem k tomu, že máme všichni omezený po-ločas rozpadu, je za mě krajně nevhodné se třeba

zaseknout jenom na jednom hudebním žánru. To je... Jak to říct?

Trestuhodné?

Trestuhodné, to je to báječné slovo. Každý žánr je pro jinou příležitost a nabídne vám úplně jinou emoční porci. Některá hudba je humorná, Karel Kryl přemýšlivý, taneční hudba na mejdan, u Davida Bowieho se vám mozek nezastaví, jak je to chyt-ré. Je opravdu trestuhodné to neochutnat. Miluju krevely s česnekem, ale jíst je každý den? Jednou taky musí přijít nudle s mákem.

Patří znalosti i do humoru? Protože abyste mohl něco umět parodovat, jak to i vy s oblibou činíte, musíte nejdřív vědět, co parodujete.

Říkáte to naprosto přesně, a ještě důležitější je to třeba ve filmu, proto se v Čechách nedá parodovat v podstatě nic, protože jsme v životě nenatočili pořádnou honičku aut ani pád vesmírné lodi na opuštěnou planetu. Když chcete něco parodovat, potřebujete popkulturní povědomí a já mám rád humor, kdy cítím, že autor má takzvaně pod čepicí. Vychutnám si ale i lidovější věci, třeba Zdeňka lzera, který si drží hovadismus, což je pro mě výraz nej-větší pochvaly a metál. Když o mně někdo řekne, že jsem strašný hovado, tak se tetelím, to je odměna a pohlazení. Ale přesahy jsou důležité.

V čem ještě?

Mimo jiné to hodně platí u kapel, v muzice i v tex-tech je to strašně moc slyšet. Díky tátovi, který vozil desky a videokazety ze zahraničí, jsem byl v mu-zice v opravdu raném věku hodně vzdělaný a brzo jsem tak prokoukl, že česká hudba je zcela zoufa-lá. Vždycky jsem snil o tom, že budu mít chytrou

kapelu, která tohle všechno zboří a bude konečně jak dobře znít, tak mít originální texty.

Co všechno vás formovalo?

U nás v Sušici byla snad nejvyšší koncentrace char-tistů na počet obyvatel, brzy nás vzali mezi sebe, jezdili jsme s nimi po chalupách a po mejdanech. Naučili nás Franka Zappu, Plastiky, Třešňáka, Hut-ku, Charlieho Soukupa, Svátku Karáska, všechny zakázaný věci. I knížky, Ladislava Klímu jsme si předčítali u ohničku a byl pro nás zdrojem veli-kého veselí. Jeho Vteřiny věčnosti nás absolutně formovaly v nihilismu a totálním hovadismu, fakt přenádherná knížka, pořád velmi svěží. Hltali jsme kulturu mocně a na všech frontách.

Bez ohledu na okolnosti. To si, počítám, chcete zachovat stále, doba nedoba.

Ona je tu ještě jedna důležitá věc, kterou úplně neovlivníte – vaše přirozené nastavení. Někdo je opilec a nic s tím neudělá, někdo se přežírá, ně-kdo se nesměje, někdo je pesimista. Největší pe-simistka je kamarádova maminka, které když on v nádherný den řekne, ať jdou na procházku, tak odpoví: „Nikam nejdemo, však vono něco přijde.“ Moje přirozená nátura je vesměs velmi pozitivní, jakkoli jsem zároveň až nepříjemně extrémně citlivý člověk, což je věc, která mi život dost komplikuje. Ale vždycky říkám, že musíte být zapálený, doutnat a hořet. Pak se všechno spojí a zvyšuje to šanci, že se něco podaří. Je až neskutečné, co mně se všechno v životě stalo – a jenom proto, že jsem strašný zanícenec. Mě když něco baví, neexistuje žádný šutr, který bych neobrátil, žádná soutěska, kterou bych se neprotáhl. Ale aby to nevypadalo, že si žiju nějakou selanku – jasně, život není jedno-duchý. To ani náhodou.

ROMAN HOLÝ

Jedna z nejbarvitějších postav české porevoluční hudby. Narodil se 23. února 1966 v Sušici, kde žije dodnes. Nejznámější jsou jeho kapely J. A. R. a Monkey Business, zároveň ale působí třeba v projektech Neruda nebo G-Point Hunters. V 90. letech spolu s Milošem Kohoutem moderoval kultovní filmově-humoristický pořad Kinobox a působil jako moderátor na Evropě 2. O jeho celoživotní hravosti a zálibě v sofistikovaném humoru svědčí například název poslední desky J. A. R., jenž zní Jesus Christus Neexistus?

Však se říká: Život je jeden z nejtěžších.

Přesně, na to mám i písničku. Fakt je to těžký – ale sakra, pořád je život jenom jeden. A víte co, když si lidi stěžují, že posledních dvacet let života je vlastně k ničemu, protože už všechno bolí a tak nějak poha-síná, tak můj úhlavní kamarád z Monkey Business říká, že v tu chvíli on podřadí na heroin a užije si to ze všeho nejvíc. Což není vůbec špatný plán! Ale důležité je, že to bude heroin – a kastrace.

Tak to si volá o vysvětlení.

Náš největší oblíbenec Luis Buñuel si stěžoval na ty-ranii sexu a napsal: Doufám, že to po padesátce konečně zmizí a já si oddychnu, budu jen hulit, chlastat a psát. Jenže jeho největší kamarád Jean-Claude Carrière, pro změnu náš nejmilovanější scénárista, jehož díla a odkazu jsme otrocky, tvrdil, že to Buñuela nepustilo až do smrti, proto si to kamarád chce pojistit kastrací, aby už mu tyhle věci nekomplikovaly život. Lidi na heroinu totiž nějaký sex nezajímá, to je najednou tak slabé, že nemá vůbec cenu se o tom bavit.

Výborně, nekorektním humorem jsme začali i končíme. A ještě řekněte, co vás naposledy řádně rozesmálo?

Můj jiný kamarád, krásný podvratný živel, dělal undergroundový bál v Třebíči, kde jsme hráli, a měl na sobě tričko, na němž byli Pavel Bobek, Bob Marley a pod nimi fontem z večerníčku napsáno Bob a Bobek. Lepší tričko jsem v životě neviděl, opravdu jsem se smál asi devět minut. Jen mi ho ten padouch slíbil poslat – a pořád to neudělal. A já ho chci!

22 let pomáháme Rodinnému pivovaru Bernard realizovat jejich vize

Přehrát video

text Ondřej Neff
ilustrace Luděk Bárta

fejeton

Rytmus novinářova života

Píšu tyto řádky v době, kdy konečně začala zima zimovatá, venku mrzne, a dokonce, světe div se, padá sníh. Vy otevíráte stránky Vlastní cestou, a když se podíváte z okna, uvidíte jaro. Ano, texty do čtvrtletníku se píšou dlouho dopředu, tím jistě neprozrazuji žádné překvapující tajemství z redakční kuchyně. V praxi tištěného tisku, promiňte, pitomý termín, ale jak jinak oddělit „tisk“ od „médií“, tedy ve skutečném tisku známe deníky, týdeníky, měsíčníky a čtvrtletníky jako nejčastější periodika. Existovaly i čtrnáctideníky, ale ty nikdy neměly snadné živobytí, protože laskavý čtenář si měl pamatovat, že ten jeho časopis má vyjít tento týden, a ne ten příští a než se stačil vzpamatovat, prošvihl termín.

Poznal jsem práci v deníku i v týdeníku a pracoval pro měsíčník. Teď tedy píšou i pro čtvrtletník.

Jako maturant jsem začínal v roce atentátu na Kennedyho v týdeníku dnes už dávno zaniklém, ve Světě v obrazech. Zaslavčoval mě starý mazák Mirek. Až o mnoho let později mi došlo, že ten mazák je o tři roky starší než já a že na sebe těch

zkušeností nestačil zrovna moc namazat. Jenže jsem byl hodně zelený zelenáč, takže jsem ho bral vážně. K nám do redakce přišel z deníku, dnes už taky dávno zaniklého.

„Byla to šílená honička,“ vykládal s hrnkem kafe v ruce. „Nechci se uštvat.“ Jak říkal, tak konal, opravdu se neštvál. Později jsem zjistil, jak strašně kecal.

Největší honička je právě v týdeníku. Píšete materiály do přespršního čísla a musíte dělat korektury čísla, co vyjde příští týden. V redakci je vás málo, takže to za vás nikdo neudělá, a tak to jede pořád dokola.

Nejlepší je to totiž v deníku. Je tam hromada lidí, každý dělá jen pidi část vydání, a když nepřijdete do práce, možná si toho všimnou, ale noviny vycházejí nepřestanou. Teď ovšem hodně přeháním, protože dnes lidi všude v médiích makají jak mravenci v kredenci a nevědí, kde jim hlava stojí, ale i dnes platí princip, že v deníku je každý víc zastupitelný než jinde.

Jak tedy je to s měsíčníky, neřkuli čtvrtletníky?

Tam je největší hrozba plynulost času. Dny běžící a nic se neděje. Jak jsem uvedl na začátku, je zima a na střešní okno mé pracovny tiše dopadají vločky. Načež v diáři vybuchne bomba v podobě připomínky: text pro Vlastní cestou! Musí se napsat, poslat do redakce, tam z něho odstraní chyby a vyslovené nesmysly a Luděk Bárta si zanádvává na téma, co mám k tomuhle nakreslit, a pak to jde grafikovi... Najednou se poklid promění v drama.

O to by nic. Když vezmete v úvahu, že mám zkušenost od doby atentátu na Kennedyho, správně odhadnete, že mě to nerozhodí.

Jenom že mi to připomene neúprosné plynutí času. Můj tatínek ke stáru říkával: V poslední době nedělám nic jiného, než že strojím vánoční stromeček. Já si mohu obdobně postesknout, že nedělám nic jiného, než že píšu texty pro Vlastní cestou. Až potkám na onom světě Mirka, on tam je už dlouho, budu mu vyprávět: Deník je zabíračka, týdeník ještě větší. Ale čtvrtletník, to je ten opravdovej fofr, chválabohu, že si můžu odpočinout!

MILIONÁŘ

DAWSON CITY

ZIMA JE U NÁS DLOUHÁ. ALE LETOS BYLA JEŠTĚ
DELŠÍ. SNĚŽILO OD VÁNOC AŽ DO VELIKONOC.

ZALEZLI JSME POD DUCHNY
A SPALI KLIDNÝM ZIMNÍM SPÁNKEM.

V ČERNÉ HOŘE MĚL LIKÉRKU, HOTEL
A PŘÍSTAV U MOŘE. ODKÁZAL MU MAJLANT.

BLACK KOUPII EMĚ NOVÉ ŠATY, MNĚ FAJFKU A HASIČŮM NOVOU STŘÍKAČKU.
NECHAL OPRAVIT I CESTU, KOSTEL, HOSPODU. PROSTĚ SEN.

EMA SNILA O HAMBURKU A PĚVECKÉ
KARIÉRE V JEDNÉ PŘÍSTAVNÍ KNAJPĚ.

BLACK SE VE SNU RVAL S CHLAPAMA
ZE SOUSEDNÍ VESNICE.

A JÁ SE VYDAL DOMŮ DO ZÁBŘEHU A DÍVAL SE NA
VLASTNÍ SOCHU, CO MI TAM NA NÁDRAŽÍ POSTAVILI.

A HLAVNĚ NECHAL POSTAVIT PIVOVOU
PŘES PŮL ZEMĚKOULE AŽ Z ČECH.

ZE SNŮ NÁS PROBRALO BUŠENÍ NA DVEŘE.
STÁL TAM NĚJAKÝ CHLAP. ŘÍKAL, ŽE JE PRÁVNÍK.

NEVÍM, ČÍM TO JE, ŽE NEJVĚTŠÍ PITOMCI
MAJÍ V ŽIVOTĚ ČASTO NEJVĚTŠÍ KLIKU.

UKÁZALO SE, ŽE BLACK MĚL TÁTU,
O KTERÉM DOTEĎ VŮBEC NESLYŠEL.

PRÁVNÍK SPOČÍTAL, ŽE ZE SVĚHO DŮCHODU BUDE
BLACK VŠECHNO SPLÁCET TŘI A PŮL TISÍCE LET.

TAKŽE PIVOVOU NÁM HNED VYSCHNUL.

ŠKODA. ALE BYL TO HEZKEJ SEN.

Okolo Kremsu

foto: Alfred Schauhuber

Máte chuť na víkendový výlet do ciziny? Doporučuji dolno-rakouský Krems a jeho okolí s četnými kláštéry a zříceninami nad Dunajem. Výlet se hodí hlavně těm, kteří nebydlí daleko od rakouských hranic. Jet do Kremsu jde dvěma různými cestami, nejlepší je to přes Slavonice.

Při cestě přes jihočeské Slavonice je dobré zastavit se ve Zwettlu. Na hlavním náměstí stojí dvě kašny a altán od světově uznávaného výtvarníka a architekta Friedensreicha Hundertwassera. Snad každý, kdo byl ve Vídni, si nenechal ujít pohled na okouzlující Hundertwasserův dům, který se svou barevností vymyká ze současné architektury, nedaleko Prátru. A každému doporučuji navštívit Bad Blumau, což je lázeňský komplex budov, které všechny navrhoval Hundertwasser. Ve výpravné knížce o umělci je vidět i fotografie výtvarníkem vylepšeného sila právě v Kremsu, ale i přes opakované pokusy a dotazy místním občanům se mně silo nepodařilo najít. Třeba budete mít větší štěstí.

Milovníci starých klášterů se mohou zastavit ještě v monumentálním cisterciáckém klášteře s gotickým kostelem a barokním interiérem, který leží asi tři kilometry od města. Stift Zwettl upoutá polohou uprostřed přírody. Obejít ho trvá jen chvíli.

Město Krems (česky Kremže, ale kremžská hořčice se tu už dlouho nevyrábí) je vzdálené od českých hranic zhruba devadesát kilometrů po kvalitní široké, místy dokonce tříproudé, silnici a leží na okraji romantického údolí Wachau pyšnicího se řadou vinic ve svazích nad Dunajem. Archeologické nálezy dosvědčují, že místo bylo osídlené už v mladší době kamenné. Zárodek města vznikl postavením strážního hradu, okolo kterého se usadili kupci. Velký rozmach Krems zaznamenal v době, kdy části Dolního Rakouska ovládal český král Přemysl Otakar II. Tehdy Krems konkuroval i Vídni.

V zachovalém historickém centru upoutá pozornost několik kostelů. Tím nejstarším je kostel sv. Víta s věží z třináctého století a upraveným barokním interiérem. Za návštěvu stojí i gotický kostel Panny Marie s bývalým dominikánským klášteřem, ve kterém je dnes pozoruhodné městské muzeum. Piaristický kostel osloví zejména zdobným barokním oltářem od zdejšího slavného rodáka Johanna Martina Schmidta, zvaného Kremser Schmidt.

Historická radnice je postavená v renesančním slohu. Hlavní ulici centra lemují staré měšťanské domy. Ty stojí i v ulicích v jejím okolí. Hrad připomíná sídlo soudce Gozzy, takzvaný Gozzoburg, z třináctého století. Bohužel v uplynulých letech před budovu postavili přístavbu z oceli a skla, a tím nenávratně poškodili zdejší genius loci. Ale milovníkům moderní architektury se „vylepšení“ může líbit.

Kromě městského muzea je v Kremsu velmi zajímavé a neobvyklé muzeum karikatury, kde kromě stálé expozice pořádají příležitostné výstavy. Takové muzeum by si čeští karikaturisté a kreslíři taky zasloužili. Vynikajících jich máme hodně už z období první republiky. Kremská Kunsthalle se soustřeďuje na moderní a současné umění. Milovníkům vína lze jen doporučit návštěvu zdejšího vinařského muzea, kde se dozví hodně o výrobě chutného moku. Dá se tu koupit i víno, ale lepší je stavit se v nějakém vinařství na venkově, třeba v obci Langenlois, ochutnat vzorky a koupit aspoň pár lahví.

Cestou z Kremsu do necelých čtyřicet kilometrů vzdáleného Melku (silnice vede podél Dunaje) se člověk může zastavit v několika půvabných městečkách. Třeba v Dürnsteinu s kostelem, jehož věž má veselou bledě modrou barvu. Místo je spjaté se slavným anglickým králem Richardem Lví srdce. Při přípravě třetí křížácké výpravy se nepohodl s ostatními vůdci a byl jimi uvězněn v pevnosti Kuenringerburg, jejíž trosky dodnes stojí v kopci nad Dürnsteinem. Je to sice strmé stoupání, ale člověk by si měl užít i přírody. Z vězení Richarda vysvobodil jeho sluha složením tučného výkupného. Další zastávkou může být Spitz a jeho raně gotický farní kostel vyzdobený opět M. J. Schmidtem. Kostel ožívají dřevěné plastiky Ježíše Krista a apoštolů, které pocházejí z druhé poloviny čtrnáctého století. Pokud se chcete dozvědět víc o lodní dopravě v dobách minulých, stačí navštívit zdejší specializované Schifffahrtsmuseum. Zážitek je pozorování velkých nákladních lodí plujících po Dunaji.

Nedaleko Spitzu stojí poměrně zachovalá zřícenina hradu Hinterhaus. Na zastávku ve Weissenkirchenu a v jeho Wachaumuseum už bylo bohužel pozdě. Kdo miluje malířské krajiny, ten si musí z Kremsu pospíšit.

Klášteř v Melku na kopci vypínajícím se nad Dunajem upoutá a ohromí už na první pohled svou zářivou žluto-bílou fasádou. Tyčí se i nad stejnojmenným pohledným městečkem. Barokní budova s několika nádvořími spíš než klášter připomíná královské sídlo. Klášter byl založený v jedenáctém století benediktiny. V roce 1297 ho téměř celý zničil rozsáhlý požár. Poté se dočkal několika přestaveb, jeho dnešní velkolepou podobu mu začátkem osmnáctého století dal opat Berthold Dietmayr. Melk se tak stal jedním z nejkrásnějších rakouských klášterů a je zařazený na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO.

Majestátní stavba je dlouhá neuvěřitelných 362 metrů. I její interiéř je ohromující. Velká barokní knihovna se sto tisíci svazky, z čehož dva tisíce jsou středověké rukopisy. Řada z nich vznikla před lety právě ve zdejší středověké písárně. Luxusně zařízené jsou zdejší reprezentační císařské pokoje.

Přespával zde i francouzský císař Napoleon. V klášterním kostele jsou kromě fascinující výzdoby k vidění dva krucifixy: ten starší, románský, pochází ze začátku třináctého století a údajně obsahuje malý úlomek z Ježíšova kříže. Za prohlídku stojí i kultivované klášterní zahrady a z klášterní terasy je pěkný výhled na městečko a jeho okolí a také na Dunaj. V Melku je okolo patnácti ubytovacích možností v různých cenových relacích. Je dobré tu přespát a mít možnost strávit prohlídkou kláštera celé dopoledne druhého dne výletu. Další penziony jsou i v blízkém okolí. Například v Emmersdorfu za mostem na druhém břehu Dunaje. Nazpátek se dá jet po opačné straně Dunaje a navštívit tak zachovalé trosky hradu Aggstein, který v šestnáctém a v sedmáctém století úspěšně čelil nájezdům Švédů a Turků. Je tu i vyhlášená kavárna, do níž prý jezdí hosté až z Vídně. Z Kremsu je na jižním horizontu k vidění klášter Göttweig, založený koncem jedenáctého století tehdejší pasovským biskupem. O něco později se v něm usídlili benedikti- ni. A klášteru se přezdívá rakouské Monte Cassino, jak se jmenuje mateřský klášter benediktinů, kterému se podobá. Člověka uchvátí takzvané Kaiserstiege s četnými sochami ročních období a měsíců. Z klášterní restaurace je pěkný rozhled po okolí. A to už je poslední zastávka na zážitky bohatého víkendového putování po kraji, ke kterému máme opravdu blízko a který je plný obdivuhodných památek i krásné přírody.

Rozsáhlý barokní zámek v Jaroměřicích nad Rokytnou patří k největším ve střední Evropě. Postaven byl v polovině osmnáctého století. Původně to byla tvrz a poté renezanční zámek. O jeho barokní přestavbu se zasloužili členové významného rodu Questenberků. Zároveň se zámkem byla vybudována i francouzská zahrada, která přechází v rozlehlý anglický park. Zámek pro svou velikost někdy přezdívaný moravské Versailles léta býval střediskem kultury, působil zde známý barokní skladatel František Václav Míča. Questenberkové tu vybudovali i velkou knihovnu a malý divadelní sál. Zámecké místnosti jsou zařízeny barokním mobiliářem, také ve stylu interiérů z devatenáctého století. Z prohlídkových okruhů lze doporučit ten hlavní, naopak další okruh není příliš zajímavý. K zámku přiléhá rovněž barokní kostel svaté Markéty. U zámku je půvabná francouzská zahrada a anglický park.

Zámek v Jaroměřicích

Hospodský kvíz: Než si dáte pivo, najděte 6 malérů

V téhle na první pohled běžné hospůdce se ukrývá šest nebezpečných situací. My je jako pojišťovací makléři vidíme denně - a teď je můžete objevit i vy. **Prohlédněte si obrázek a zkuste je najít.**

V RESPECT Group už více než 30 let pomáháme podnikatelům rizika odhalovat a řešit. Nechte si od nás poradit - víme, jak váš byznys ochránit.

respect.
Group

www.respect.cz

1. Zablkovaný únikový východ - Stůl před nouzovými dveřmi může v kritické situaci stát živou. Úniková cesta musí zůstat vždy volná. 2. Riskantní topení - Plynový zářič uvnitř místnosti spotřebovává kyslík a při zakrytí hrozí požár. Vytápění musí být vždy certifikované pro vnitřní prostory. 3. Mokrý podlahá bez označení - Uklouznutí může skončit vážným úrazem a milionovým odškodněním včetně regresní zdražování pojištěven. 4. Poškozená elektroinstalace - Obnažené dráty k zárovce jsou jasnou pozvánkou pro požár či úraz elektrickým proudem. 5. Nezařízený nábytek - Děti jsou zvědavé a šplhající potomek může skříňku snadno převrátit. Následky si dokážete představit sami. 6. Koloběžka v nabíjece - Nerevidované elektrosportřebiče jsou často přičinou požárů v restauracích.

Tady jsou všechna skrytá rizika očima profesionála:

SO
20:00

Divokej Bill ○

PÁ
21:00

Mig 21

PÁ
23:00

Chinaski ○

PÁ
17:00

Wohnout

SO
16:00

Dalibor Janda

SO
22:30

Rybičky 48

PÁ
19:00

Tublatanka

SO
18:00

Mr. Irish Bastard

SO
14:00

K. M. Tichá •

SO
10:00

Bombardák

PÁ
15:00

Tereza Balonová

SO
12:00

Jaroslav Uhlíř

BERNARD FEST
20. a 21. ČERVNA 2025
V HUMPOLCI

S kódem BERNARD dvoudenní vstupenka
za 1 400 Kč. Platí do 31. 5. 2025.
Vstupenky na místě ► 1 750 Kč.

Allianz

DALŠÍ ČÍSLO V ČERVENCI